

Van: Toon Dashorst

Verzonden: woensdag 28 oktober 2015 19:55

Aan: Bureau College Vergaderingen

CC: Annemarieke Weiland

Onderwerp: Fwd: Indiening voor preadvies college: initiatiefvoorstel "aanpak woonoverlast"

Collega's,

Ter behandeling.

Toon

Begin doorgestuurd bericht:

Van: Maarten van der Laan <maarten_vanderlaan@hotmail.com>

Datum: 28 oktober 2015 13:48:56 CET

Rage Aan: Toon Dashorst <toon.dashorst@groningen.nl>

Onderwerp: **Indiening voor pre-advies college: initiatiefvoorstel "aanpak woonoverlast"**

Aan de voorzitter van de raad,

Bij deze zou ik graag het college willen verzoeken het bijgaand initiatiefvoorstel van preadvies te voorzien.

met hartelijke groet,

namens de PvdA-fractie,

M. van der Laan

Initiatiefvoorstel: “Aanpak woonoverlast”

28 oktober 2015

M. van der Laan, namens de PvdA-fractie.

I Woonoverlast in Groningen

Mijn vrijheid eindigt waar die van de ander begint. Zo zou het wat betreft wonen ook moeten zijn. Het staat de bewoner vrij zijn woning naar eigen inzicht te gebruiken. Tegelijkertijd mag zijn woongenot niet ten koste gaan van *hetzelfde* woongenot van zijn buren en verdere omwonenden. Helaas gaat niet iedereen zo zorgvuldig om met de rechten van zijn directe naasten. Zo ervaart 25.5 tot 26.5 procent van de inwoners van de veiligheidsregio Groningen ervaart ‘wel eens’ woonoverlast.¹ Bovendien vormt ‘burenoverlast’ met 38% de meest gedane melding bij het Meldpunt Overlast en Zorg.²

De aanpak van overlast is geen gemakkelijke kwestie. De wettelijke bevoegdheden voor handhaving zijn namelijk over meerdere instanties verdeeld. Denk bijvoorbeeld aan de verschillende rollen van de gemeente, woningcorporaties en polities in de aanpak van woonoverlast. Dit maakt dat het niet vanzelfsprekend is wie waarvoor verantwoordelijk is. Daarom is de ontwikkeling overkoepelend plan voor de aanpak van woonoverlast noodzakelijk.

Het college geeft in de *Kadernota integrale veiligheid 2015 – 2018* aan dat het stadsbestuur beleid zal ontwikkelen op het gebied van woonoverlast. Met dit initiatiefvoorstel neemt de PvdA een voorschot hierop. Hiermee geven wij aan hoe dit beleid volgens tot stand zou moeten komen.

II Het belang van de aanpak van woonoverlast

Woonoverlast gaat vaak gepaard met intimidatie en dreiging van geweld. Slachtoffers van woonoverlast zien zich soms er niet toe opgewassen om het conflict zelf op te lossen. In deze gevallen rust bij de overheid de taak om in deze gevallen voor haar burgers op te komen en te streven naar het oplossen van deze gevallen van woonoverlast.

De PvdA hecht er belang bij om op te komen voor Stadgers die in de verdrukking komen. Voor iedere Stadger geldt het recht op respect voor zijn privésfeer en daarmee voor zijn woning. Artikel 8 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM) vat kernachtig samen waar het bij woonoverlast allemaal om moet gaan: iedereen heeft recht op een sfeer waar hij zichzelf kan zijn zonder hierbij onevenredig lastig gevallen te worden door andere individuen of instanties. Het lijden onder woonoverlast vormt een inbreuk op de privésfeer en daarmee een schending van het recht van het individu op respect voor zijn woning. De overheid en andere instanties moeten in actie komen als dat recht in het geding komt.

¹ CBS Veiligheidsmonitor 2012

² Jaarverslag Meldpunt Overlast en Zorg 2013

III Voorbeelden van elders. De aanpak woonoverlast in Rotterdam, Den Haag en Nijmegen

Een deel Nederlandse gemeenten kent al specifiek beleid voor wat betreft de aanpak van woonoverlast. In deze paragraaf zal ik nader ingaan op de aanpak van overlast door verschillende andere gemeenten.

Het beleid van de gemeente Rotterdam is vastgelegd in het *Actieplan woonoverlast Rotterdam (2009)*. De gemeente heeft zichzelf ten doel gesteld het aantal personen dat 'vaak' overlast ervaart te doen afnemen met 25%. Verder dient iedere overlast situatie binnen drie maanden beëindigd te zijn. Het beleid is gericht op het voorkomen en zo snel mogelijk in de kiem smoren van overlast. Hiertoe heeft de gemeente een aantal instrumenten ontwikkeld. Hierbij hoort onder meer de screening van aspirant-huurders. De woningcorporaties zijn hiervoor verantwoordelijk. Particulieren worden daarnaast evenzo uitgenodigd om haar huurders te laten screenen.³ Handhaving bij constatering van woonoverlast worden opgelost door middel van een door de gemeente ontwikkeld 'escalatiemodel' waarbij de sancties zwaarder worden naar gelang de ernst en duur van de overlast toenemen. Hierbij begint men met het stimuleren van gedragsverandering, bijvoorbeeld door toepassing van buurtbemiddeling. Indien dit niet helpt krijgt de overlastgever een 'gele kaart', dit is een laatste waarschuwing. Wanneer de gele kaart niet voor een oplossing zorgt zal de gemeente overgaan tot ontruiming dan wel sluiting van het betreffende pand. Dit betekent dat de veroorzaker zijn of haar woning verliest.

De gemeente Den Haag maakt ook gebruik van een escalatiemodel. In het rapport *oplossingsgerichte aanpak woonoverlast (2014)* benadrukt het college dat woninguitzetting vaak slechts een tijdelijke uitkomst biedt. Het verplaatst het probleem vaak zonder het daadwerkelijk op te lossen. In tegenstelling tot Rotterdam richt Den Haag zich daarom specifiek op het aanpakken van de *onderliggende* oorzaken van woonoverlast. Het door de gemeente Den Haag gehanteerde escalatiemodel is dan ook uitgebreider voor wat betreft de middelen die gelegen zijn tussen de melding en de mogelijke uiteindelijk uitzetting. Nadat bewoners er niet in geslaagd zijn het probleem zelf op te lossen gaat men over tot uitoefening van *drang* op de veroorzaker. Hierbij treedt de gemeente handelend op in het stoppen van de overlast zonder de inzet van juridische middelen. Voorbeelden van drang zijn de inzet van waarschuwingen en buurtbemiddeling. De volgende stap in het plan van Den Haag bestaat uit het geven van gedragsaanwijzingen aan de veroorzaker. Hierbij wordt een gebod of verbod opgelegd aan de veroorzaker, welk kan worden afgedwongen middels bestuurlijke boetes of een rechterlijke dwangsom.

De gemeente een Nijmegen kent een integrale aanpak door meer jaren afspraken tussen gemeente, woningcorporaties, politie en het Meldpunt Bijzondere Zorg (MBZ). Het resultaat van deze afspraken is uiteengezet in de *Brochure Aanpak Woonoverlast (2007)*. De aanpak zelf kent een escalatiemodel met drie fasen, respectievelijk: preventie, drang en dwang, nazorg. De brochure onderstreept het belang van preventie, de woningcorporaties en het MBZ zijn verantwoordelijk voor de uitvoer van deze fase. Bij aanhoudende overlast die de leefbaarheid aantast gaat men over tot drang en dwang. De inzet van het niet-juridische drang en de juridische dwang zijn in de aanpak van de gemeente Nijmegen dus in dezelfde fase geconcentreerd. In tegenstelling tot Den Haag en Rotterdam kent Nijmegen ook een fase gericht op nazorg. Deze fase volgt nadat repressieve middelen zijn ingezet. De

³ Het is onduidelijk of de juiste wettelijke grondslag voor de toepassing van een dergelijke screening bestaat. Zie bijvoorbeeld de uitzending van Zembla d.d. 30-9-2015 'Burenruzie'.

overlastgever krijgt nu een 'herkansing' onder bepaalde voorwaarden. Hiermee streeft de gemeente naar het voorkomen van herhaling van problematisch woongedrag.

Uit de vergelijking van het woonoverlast beleid van andere steden komt één overeenkomst tussen de steden duidelijk naar voren: allen werken met een escalatiemodel. Wel zijn er onderlinge verschillen in hoe dit model is vormgegeven. Zo ligt de nadruk in de gemeente Rotterdam sterk op handhaving en screening, waar Den Haag een grotere nadruk legt op oplossingsgerichte instrumenten. Verder kent het model van de gemeente Nijmegen als enige een fase waarin nazorg belangrijke rol speelt.

III Aanpak woonoverlast door de gemeente Groningen

Groningen kent sinds 1997 het Meldpunt Overlast en Zorg en was hiermee een van de eerste gemeenten met een dergelijk meldpunt. In het meldpunt hebben de gemeente, politie, alle corporaties en het gros van de in Groningen actieve hulpverleningsinstanties zich verbonden aan een samenwerkingsregeling. Dit convenant is door alle partijen ondertekend, en heeft als doel het voorkomen en bestrijden van structurele overlast en het bieden van zorg aan mensen die dat nodig hebben, maar er niet zelf om vragen. Het Meldpunt Overlast en Zorg is niet alleen een loket voor burgers om overlast te melden, maar doet ook onderzoek naar de situatie en brengt betrokken en relevante instanties met elkaar in contact.

Bij meldingen van overlast adviseert de gemeente buurtbemiddeling. indien de overlast aanhoudt informeert de gemeente de corporatie of de wijkagent, met het verzoek de veroorzaker op zijn gedrag aan te spreken. indien de inzet van buurtbemiddeling en het geven van een waarschuwing niet helpt zal de corporatie dossier verzamelen ten behoeve van huisuitzetting. Indien de uitzetting volgt past de gemeente 2^e kans beleid toe, uitgevoerd door Bureau Woonkans.

IV Groningen versus de rest: wat kan beter?

Het huidige beleid kent een aantal stappen. Allereerst raad de gemeente de toepassing van buurtbemiddeling aan. Hierop volgt een officiële waarschuwing aan de veroorzaker door de politie. Indien beide het probleem niet oplossen begint vervolgens het aanleggen van het dossier tot uitzetting. Op basis hiervan zou de aanpak van de gemeente Groningen gezien kunnen worden als een 'escalatiemodel'. Het beleid wordt echter naar niet als zodanig gecommuniceerd. Dit zorgt voor onduidelijkheid bij de slachtoffers van woonoverlast. Ze weten niet waar ze aan toe zijn. Heldere communicatie door de gemeente in de aanpak van woonoverlast kan daarom het woongenot van onze burgers verbeteren. Verder is het huidige beleid relatief sterk gericht op uitzetting van de veroorzaker. In de periode tussen de eerste meldingen en een mogelijke uiteindelijke woninguitzetting gebeurt er momenteel relatief weinig. Hierdoor voelen burgers zich momenteel mogelijk weinig geholpen en ondersteund door de gemeente bij hun overlastvraagstuk.

Het escalatiemodel dient wat de PvdA-fractie betreft daarom meer gericht te zijn op aanpassing van gedrag van de overlastveroorzaker. Uit het rapport *oplossingsgerichte aanpak woonoverlast (2014)* blijkt dat uitzetting vaak slechts een tijdelijke oplossing biedt. De veroorzaker wordt met de uitzetting effectief verplaatst, dit resulteert echter niet noodzakelijk in de beëindiging van het problematische gedrag van de veroorzaker. De inzet van niet-juridische middelen, zoals het geven van

waarschuwingen kunnen een belangrijke rol spelen in het bewerkstelligen van de gewenste gedragsaanpassing. Daarnaast beschikt de gemeente over handhavende wettelijke bevoegdheden om woonoverlast aan te pakken. Voorbeelden hiervan zijn het opleggen van bestuurlijke boetes en het laten opstellen van een dwangsom door de rechter. Beide kunnen ingezet worden in een poging het gedrag van de pleger aan te passen.

VI naar een Gronings model

De situatie in Groningen vraagt om nieuw beleid voor de aanpak van woonoverlast. De PvdA stelt voor om via meerjarenafspraken met betrokken partijen tot een overkoepelende aanpak te komen. Dit beleid zou moeten bestaan uit de introductie van een escalatiemodel gericht op oplossingen, preventie en een snelle aanpak van woonoverlast. Slachtoffers van overlast moeten in Groningen het gevoel hebben dat de instanties er staan voor de Stadgers. De aanpak moet niet gericht zijn op het dakloos maken van mensen, maar op het aanpakken van de onderliggende oorzaken

De PvdA wenst dat Groningen een eigen Groninger model ontwikkelt voor duurzaam samenleven in een stad in deze eeuw. Onze stad huist vele doelgroepen en staat bovendien bekend als stad met een grote studentenpopulatie. Deze diversiteit vraagt om maatwerk op het gebied van woonoverlast. Mensen verschillen en hebben daarom ook verschillende ideeën over wat wel en niet kan: wat voor de een vervelend is, hoeft voor een ander niet bezwaarlijk te zijn. Inzet van een escalatiemodel kent deze ruimte voor maatwerk. De maatregelen staan vast, in het optreden per geval bestaat de vrijheid voor de handhaver om te kiezen of en zo ja, op welk moment men verkiest tot de inzet van specifieke maatregelen om de woonoverlast aan te pakken.

De gemeente, politie en woningcorporaties hebben ieder hun eigen verantwoordelijkheden in de aanpak van woonoverlast. De gemeente moet wat ons betreft een gesprek tussen *alle* betrokken partijen initiëren om gezamenlijk tot een integrale en oplossingsgerichte aanpak van woonoverlast te komen. De werkconferentie dient ertoe afspraken te maken over de manier waarop woonoverlast aangepakt zal worden en vernieuwende pilotprojecten te plannen. Daarnaast dienen er afspraken te worden gemaakt over welke middelen er worden ingezet, welke instantie waarvoor verantwoordelijk is en een verdeling van de financiële lasten.

VII Speerpunten

Concluderend stelt de raad de het volgende vast en verzoekt het college deze punten nader uit te werken en een hiertoe strekkend voorstel te doen toekomen aan de raad.

1. Alle stappen in het proces van de aanpak van woonoverlast dienen ondergebracht te worden in een escalatiemodel. Dit model dient inzichtelijk te zijn en gericht te worden gecommuniceerd naar verhuurders en eigenaar-bewoners.
2. De bestuursrechtelijke mogelijkheden tot handhaving dienen meer gericht te worden tot de aanpassing van het gedrag van de veroorzaker.
3. De raad verzoekt het college een werkconferentie met de corporaties, politie en eventuele andere betrokken maatschappelijke partijen te initiëren. De conferentie dient ertoe om in samenwerking met alle betrokken partijen bovenstaande punten te realiseren en ten uitvoer te brengen. Verder dient het college hierbij de bij de bij de juridische faculteit van de Rijksuniversiteit Groningen aanwezige kennis actief in te zetten.